

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת ארבע כנפות

259

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה"

השבח של עם ישראל

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ולא פרה עצמה. נמצא כי המשל לפרה עצמה, אשר לא סוררה, הרי זה שבח נפלא. שחורשת בשדה וחולבת בבית ויולדת ומניקה ומגדלת ומה לנו עוד.

"אדמה" אלו ישראל, שנאמר: "אדמו עצם מפנינים" (איכה ד), בזה אין צריך לומר שהוא שבח, כמ"ש כל הפסוק: "וכו נזיריה משלג צחו מחלב" (שם). "תמימה" אלו ישראל,

שנאמר: "יונתי תמתי" (שיר השירים ה). גם בזה מבואר השבח: "אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה" (שם ו). ורבים הם המאמרים שנאמרו בחז"ל בשבח זה שנמשלה כנסת ישראל ליונה.

ומאמר אחד נביא להערכת שבח כנסת ישראל על אף הגלות והיסורים; אחז"ל (ב"ב כד): בטבע היונה 'דכל דמידדי והדר, חזי ליה לקיניה מידדי. ואי לא, לא מידדי'. וכן מושרש בטבע הרוחני של כנסת ישראל אשר קראם הקב"ה: "יונתי תמתי"! שאין מרחיקין את עצמן ממקור מחצבתם, עד שלא ידעו לחזור לקן שלהם. ואי לא חזו לקיניהו לא מידדו!. "אשר אין בה מום" אלו ישראל, שנאמר: "כלך יפה רעייתי ומום אין בה" (שיר השירים ד).

כאן המכה בפטיש בשבח ישראל:

המשך בעמ' 2 <<<

אלו גליותיהם של ישראל. "והניח מחוץ למחנה במקום טהור" זה ירושלים, שהיא טהורה. ע"כ.

אחז"ל ('איכה רבה א ג): "היתה כאלמנה" ('איכה א). 'איך אבא בר כהנא: "הם לא פלשו אחר מדת הדין והיא לא פלשה אחריהם. הם לא פלשו אחר מדת הדין... "כי כפרה סרה סר ישראל". "כי פרה סרה" לא נאמר, אלא; "כפרה סרה". אף מדת הדין לא פלשה אחריהם; "היתה אלמנה" אין כתיב, אלא; "כאלמנה". כאשר שהלך בעלה למדה"י ודעתו לחזור אליה. "דרך קשתו כאויב" ('איכה ב) "אויב" אין כתיב כאן, אלא; "כאויב" 'ע"כ.

הרי מתוך הגנות למדנו שבח גדול, כי לענין המעלה אנו נמשלים לפרה עצמה כמ"ש חז"ל: "ויקחו אליך פרה" אלו ישראל. רק מה שנאמר בגנות; שסררנו. שם קוראים עלינו שאנו רק "כפרה סרה"

'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל; מה המצוה הזאת? ומה טעם יש בה? לפיכך כתב בה; חוקה! גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה' (רש"י).

הנה בפשטות קאי על מצות הפרה. אבל יש כאן גם רמז וסוד על עצם הנהגת השי"ת עם כלל ישראל בעולם - וגם זו, חוקה היא, גזירה מלפניו יתברך - 'ואין לך רשות להרהר אחריה'.

אמרו חז"ל (ילקו"ש יז): "פרה" אלו ישראל, שנאמר: "כי כפרה סרה סר ישראל" ('הושע ד). "אדמה" אלו ישראל, שנאמר: "אדמו עצם מפנינים" ('איכה ד). "תמימה" אלו ישראל, שנאמר: "יונתי תמתי" (שיר השירים ה). "אשר אין בה מום" אלו ישראל, שנאמר: "כלך יפה רעייתי ומום אין בה" (שיר השירים ד). "אשר לא עלה עליה על" זה דורו של ירמיה. "והוציא אתה אל מחוץ למחנה" ועמה הגלה לכבל. "ושחט אתה לפניו"; "ואת בני צדקיהו שחטו לעיניו ואת עיני צדקיהו עור" (מלכים ב כה). "ושרף את הפרה לעיניו"; "וישרף את בית ה' ואת בית המלך". "ואסף איש" זה הקב"ה, שנאמר: "ה' איש מלחמה" (שמות טו). "טהור" זה הקב"ה, שנאמר: "טהור עינים מראות רע" ('חבקוק א). "את אפר הפרה"

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה"

כי הם בני אברהם יצחק ויעקב ולא נולדו במומם, רק בא להם אח"כ מבחון וזהו: **"כִּלְךָ יִפֶּה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ"**. לך אפשר שיש מום - אבל כך אין מום! וכן: **"וַיִּקְחוּ אֱלֹהֵיךָ פָּרָה"** אלו ישראל, **"אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיךָ עֹלוֹ"** זה דורו של ירמיה' שלא קבלו עליהם עולו של הקב"ה והיינו: **"כִּפְרָה סִרְיָה"** וכמו אי כניסת הפרה תחת העול אינו בטבע הפרה, כי היא תמיד נכנעת וכופפת ראשה תחת העול, אלא שעבר עליה רוח סוררות, כן ישראל בדורו של ירמיה' לא קבלו עליהם עולו של הקב"ה. והנה הדרש כאן מכוון כפי הפשט במצות הפרה שכבר אחז"ל: **'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר: מה המצוה הזאת? ומה טעם יש בה? לפיכך כתב בה; חקה! גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה'** ע"כ.

נמצא כי מצות הפרה היא הבחינה הראשונה של גזירת מלך ולא כפקודת רופא וזהו: **"אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיךָ עֹלוֹ"** שלא קבלו עליהם עולו של הקב"ה. והמום הזה, ג"כ אינו בהם בדמם ובעצמותם, אלא: **"וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם"** (תהילים קו). וזהו שוב כמצות הפרה הבאה לטהר את מי שנשטא במת, בנפש אדם. ולכן: **"וַיִּנְתְּתֶם אֹתָהּ אֶל אֱלֹעֲנָר הַכַּהֲנָן"** זה ירמיה' **"וַיִּשְׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו"** זה נבוכדנצר **"וַיִּשְׂרֹף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֲרֵה וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרָשָׁה יִשְׂרָף"**.

את כולם ישרפו בכבשני האש, הצדיקים והבעלי בתים המחזיקים התורה. והם עורה ובשרה ודמה של הפרה. ואף הפרש שהיא הצואה שנדחת לחוץ. אבל כ"ז שהפרש נמצא עוד בתוך הגוף ולא יצא לחוץ, הרי הוא נידון עם בשרה ועורה כהפרה עצמה. וגם **"פֶּרֶשָׁה יִשְׂרָף"** לטהרו מטומאתו, כי מי שיצא מכלל ישראל והמיר דתו שוב אין אנו ערבים לו ולא אחראים למעשיו. אבל ששם יהודי נקרא עליו, הרי הוא בכלל. וכמו שראינו בשואה במלחמת העולם שעברנו, שנספו שש מליון יהודים בכל מיני מיתות משונות, עד **"וַיִּשְׂרֹף אֶת הַפָּרָה"** זה הקב"ה **"אֶת אֶפְרַיִם מְחֹזֵץ לְמַחְנֶה בְּמָקוֹם טְהוֹר"** זה ירושלים שהיא טהורה' תוכב"א. ■ (לב אליהו).

יש שנידון למות מיד, או לאחר זמן. כל העונשים הללו לא יוכל איש להסירם ממנו, גם הרופא בעצמו מה יועיל לו, אף אם יבקש ממנו מחילה ויתחרט על עבירתו. ורק באחת יכול הרופא אולי להצילו מרעתו, אם ימציא לו תרופה חדשה לכלכל מחלתו אשר חלה בה, להבריאו ולהביאו למצב הקודם!

מעשה יש לחקור בציוויים ואזהרות התורה והעונשים הכתובים בה למי שעובר עליהם, אם הם רק כציווי המלך, או גם כפקודת הרופא. והנה מצינו בכתוב: **"וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ... כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ"** (שמות טו). וראה רש"י שם וז"ל: **"לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ" וְאִם אֲשִׁים, הִרִי הִיא כֹּלָא הוֹשַׁמָּה, כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ"**. וזהו מדרשו'.

ולפי פשוטו: "כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ" ומלמדך תורה למען תנצל מהם, כרופא הזה האומר לאדם אל תאכל דברים שמחזירים אותך לידי חולי. וזהו איזון מצות. וכן הוא אומר: "רַפְּאוֹת תְּהִי לְשִׂרְיָךְ" (משלי ג) עכ"ל. למדנו שעונשי שמים הם בחינת מחלה והקב"ה המצוה הוא בחינת רופא. אלא שיש כאן הרבה למעלה מזה ורמוז סוד אהבתו של הקב"ה לישראל באמור להם: **"כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ" וְאִם אֲשִׁים, הִרִי הִיא כֹּלָא הוֹשַׁמָּה "כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ"**.

וזהו מה שהקדים הכתוב ואמר: **"וַיִּקְחוּ אֱלֹהֵיךָ פָּרָה"** והכל בשבחן של ישראל נאמר: **"אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם"** שרמוז בזה מה שנאמר: **"כִּלְךָ יִפֶּה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ"**. לא אמר **"אֲשֶׁר אֵין לָהּ מוֹם"** וכן לא אמר **"וּמוֹם אֵין לָךְ"** אלא: **"וּמוֹם אֵין בָּךְ"**!

מלה"ד לחולה הבא אל הרופא, הרי הוא בודקו ושואל אותו אם מחלה זו שנחלה בה היא תורשתית, שההורים שלו, או גם למעלה מהם, היתה להם מחלה זו? ואז קשה מאד לרפאותו כי המחלה מושרשת בדמו ונולד ומומו עמו, מה שאין כן אם קבל מחלתו מחדש, ע"י שהודבק בה מאחרים וכדומה, אופן זה הוא קל בהרבה.

ובהכי מתפרש יפה מה שנאמר: **"וּמוֹם אֵין בָּךְ"**, כלומר: גם לישראל לפעמים יש להם מום, אבל המום אינו בדמם ובנפשם,

"כִּלְךָ יִפֶּה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ". **"אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיךָ עֹלוֹ"** זה דורו של ירמיה' שלא קבלו עליהם עולו של הקב"ה. בדרש זה, כבר הלכו הלאה; **"וַיִּנְתְּתֶם אֹתָהּ אֶל אֱלֹעֲנָר הַכַּהֲנָן"** זה ירמיה'. **"וַיְהוּצִיא אֹתָהּ אֶל מְחֹזֵץ לְמַחְנֶה"** ועמה הגלה לבבלי' (עזרא ה). **"וַיִּשְׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו"**, משום כך נהפך עלינו הגלגל, גלינו מארצנו וחרב בית מקדשנו וקויים בנו כל הצ"ח קללות שבתורה ועדין לא נושענו, עד: **"וַיִּשְׂרֹף אֶת הַפָּרָה"** אלו, גליותיהם של ישראל'.

א"כ מה הם השבחים והמעלות הטובות שפזרו עלינו הכתובים בראש המקרא?

מכיון שבשעה שהגענו ל"אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיךָ עֹלוֹ" כאילו נעלם הכל ח"ו! אך הט אונק ושמע, איך מכוון הדרש שדרשו חז"ל כאן עם הפשט בדרך אחד. הרי יש בכל הדורות ספרי חוקים ואזהרות שאנשי העולם מצווים ומוזהרים. אלא שיש בזה שני מינים: **ציוויים ואזהרות של הממשלה אל העם!** הציוויים והאזהרות נחקקים בספר וכתובים בו כל מיני עונשים לכל מי שיעבור עליהם; יש עונשים קלים ויש עונשים חמורים יותר. **ציווי הרופאים ואזהרותיהם בהנהגת האדם באכילתו ושתייתו בשכבו ובהליכתו!**

גם בציוויים אלו של הרופאים יש עונשים קלים וחמורים למי שיעבור עליהם, אבל חלוקים הם מעונשים שהמלכות מענשת את העובר על הציוויים שלה; כי העובר על חוקי המלכות לא יענש כל זמן שלא יתפס ביד המושל ויעמידוהו למשפט ויצא חייב. ואף לאחר שימצא אשם יש ביד השופט להקל בעונשו ואף למחול לו על עונו ולפטור אותו מעונש, כי הכל תלוי ביד המלכות לשבט, או לחסד, אף לעובר על מצות המלך, בפרט אם יתחרט ויבקש על נפשו ויבטיח לשמור מכאן ואילך על כל חוקי המלך וגזרותיו.

לא כן בעונש העובר על פקודת הרופא, בזה תייסרנו רעתו ומשובתו שופטתו ומביאתו לעונשו המיוחד לו, אם להתייסר ביסורים ומכאובים גדולים וקטנים ואם להפילו בחולי ומחלה. וגם

הלכה

מדיני ניחום אבלים ובקור חולים בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

בכלל חולה שיש בו סכנה ומתפללים עליה בשבת. וכן מתפללין על היולדת בתוך שבוע הראשון ללידתה. (רפח סקכ"ח)

לענין בקשה על החולה או על צרכיו בהרהור, כגון: בשעת ברית מילה שנוהגין להרהר בבקשות פרטיות, אחרוני זמנינו התירו. ('שלחן שלמה' להגרש"ז אויערבאך זצ"ל).

אף שאין לאדם לשאול צרכיו בשבת, כגון: על חולי, או פרנסה, לפי שדומה בזה שיש לו צער, אבל חרטת עונות, טוב לומר בכל יום ואפילו בשבת. (רפח סקכ"ב). ■

יכול לבקר אף בשבת, שבקור חולים אין לו שעור. (רפז סק"א וביאור"ל).

אסור להצטער בשבת. וכן אין להתענות עבור שום צרה ואף בתפילה אין צועקין על שום צרה, פרט לצרת מזונות של הרבים. ואפילו על יחיד הנרדף ומצוי בסכנה, צועקין בתפילה. ודוקא כשיש לו סכנה לאותו היום, אבל מי שאינו מסוכן לאותו היום לא. (רפח סקכ"ח).

כשעושים מי שבירך עבור חולה שאין בו סכנה לאותו היום, אומרים: **'שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא'**. (רפח סקכ"ח)

אשה מעוברת המקשה לילד, הרי היא

אף על פי שניחום אבלים ובקור חולים עלול לגרום לו להצטער עמו, מכל מקום התירו חכמים לנחם אבלים ולבקר חולים בשבת. וצריך להרחיב דעתם בתנחומים שלא יצטערו. ולא יאמר להם כדרך שאומר בחול, אלא יאמר **'לאבל: שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבא'** ולחולה יאמר: **'שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא'** ('שבת' יב.). (רפז א סק"ג).

וכיון שהתירוהו בקושי, לא יפה עושים אותם שכל ימי השבוע אין הולכין לנחם ולבקר ורק בשבת עושים כן. אמנם מי שהיה טרוד בימות החול יכול לילך בשבת. וכן מי שכבר ביקר בימות החול

דברי אגדה

שמחה בקרבת האלקים שביום השבת ובקדושת השבת אשר נתקדשנו בה ועל מנוחתנו נקדיש את שמו הגדול. אולם כדי שהגוף הגשמי לא יפריע לנשמה לשמוח בשמחתה, נצטוונו להשקות ולהאכיל את הגוף בדברים המענגים אותו, כדי שיניח לנשמה לשמוח בקב"ה שהוא נועם הנשמות. אולם עלינו לדעת זאת וליחד את שמחתנו על כך. ולא נטעה חלילה אחר הגוף לשמוח בגשמיות המאכלים והמשקאות. ■

לשער את שמחתו הגדולה והמופלגת של בן המלך, מרוב שמחתו עלזה עליו רוחו ונפשו איותה לשוש ולשמוח, אולם מאחר וישב בין הכפריים חשש שלא יבינו לרוחו ולא יתנו לו לשמוח כחפצו, על כן אספם לבית היין וחילק להם יין המשמח והחלו כולם כאחד לשמוח. אולם מה רב הוא ההבדל בין שמחת הכפריים השמחים ביינם, לשמחתו של בן המלך השמח באביו הגדול המתקרב אליו.

כך היא שמחת השבת, הנשמה הטהורה

ישעיהו הנביא (נח יג) מתנבא לעם ישראל: **'וְנִקְרְאָתָ לְשֵׁבֶת עֲנָג לְקִדּוּשׁ ה' מְכַבֵּד... אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה'**, למדנו מדברי הנביא שעיקרה של מצות עונג שבת הוא בכדי להגיע ל"אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה'".

מובא בשם הבעש"ט: משל לבן מלך, שהרחיק נדוד מבית אביו ומהיכל מלכותו וישב בודד בין הכפריים הנבערים מדעת, לימים שיגר אליו המלך להודיעו כי הוא מתעתד להגיע אליו, הלא נקל לנו

הנהגות צדיקים

● **כך מתאר ר' רפאל וסרמן בתולדותיו של אביו הגדול רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל וזה לשונו:** 'אזכרה ימי שבת קדש בבית אחרי סעודה שלישית, כשהיה נוהג לומר בעל פה מזמור: **'אֲשֶׁרִי תִמְיָמִי דָרְךְ'** (תהילים' קיט). בניגון המסורת. איך היו פסוקי הנצח הללו, פסוקי הרחמים והנוחם, צקון הלחש של היחיד הבודד והאוהב בעניו, איך היו פסוקים אלו מתנגנים ומרחפים בחלל החדר באפלולית השקיעה. **'מָה אֶהְיֶה תוֹרְתְךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחֵתִי,** **'לִוְלֵי תוֹרְתְךָ שְׁעָשְׁעִי אֲזַ אֶבְדְּתִי בְּעֵנִי.** לעולם לא ישכחו פסוקי תהילים אלו שנאמרו כמעט בלחש, בעין דומעת ובנפש נכספת. לעולם לא ימושו מהזכרון רגעי טוהר אלה. ■

"זכות זו, אכן יכולה לעזור ליולדת". וכך הוי והאשה ילדה לשלום.

מסיים הרב זילברשטיין וכותב: שכמדומה שההסבר בזה הוא, שמלכותא דארעא היא כעין מלכותא דרקיעא. והנה, כשאדם חייב ממון למלכות והשופטים שלחו שוטרים להוציא חיובו לפועל, לא יועיל לו כעת אם יחתום על שטרות, הוא צריך לתת כעת אך ורק ממון במזומן. וכך הדבר בענינינו. אשרי האדם הצובר זכויות למען השבת, שיעמדו לזכותו בכל עת ובכל שעה.

שעת דמדומי החמה ביום השבת אחר הצהרים, נקראת בספרים הקדושים בשם שעת רעוא דרעוין, שעה שבה עולים הרצונות הטהורים לשמים.

● **הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מספר בספרו 'מלכים אומנין':** מעשה באשה מקשה לילד, שהיתה בסכנה גדולה. בעלה התייפח בבכי לפני ה'חפץ חיים' זצ"ל ובקש שיעזור רחמים וחסד לפני כסא הכבוד. אמר ה'חפץ חיים' לרבנים שישבו לפניו: "רבתי, צריך שמישהו שיש לו זכות של שבת, שיאציל וישפיע מזכות זו לטובת היולדת". מיד אמר הבעל: "רבי, אני מקבל עלי לעשות גדולות ונצורות למען השבת". השיב לו הסבא קדישא: "כעת לא מועיל קבלה לעתיד, כעת צריך זכות על מעשה שכבר נעשה". נענה אחד הרבנים ואמר: "השפעת פעם על בעל חנות שישגרנה בשבת ובזכות זה תוושע האשה ותלד במהרה ובנקל". אמר לו ה'חפץ חיים':

פרשת 'חקת'

"וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים ה' וַיִּשְׁמַע קוֹלָנוּ"

"אלוק שליחות" והם אחריו: "חות-חות-חות"

פנינים לפרשה

"זאת חקת התורה... ויקחו אליה פרה אדמה אשר לא עלה עליה על" (יט ב)

רבנו אפרים דורש מקרא זה כולו על התורה הקדושה. ואלו דבריו: "ויקחו" - אין קיחה, אלא תורה. כמו שנאמר: "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו" ('משלי' ד)

"אליה" - כיון שעסק האדם בתורה, הרי היא נקראת על שמו. כמו שנאמר: "ובתורתו יהגה יומם וליילה" ('תהילים' א). ואז"ל במסכת 'קדושין' (לב:): שאחר שלמד ויגע בה נקראת תורה שלו. "פרה" - זו התורה שפרה ורבה. כמו שדרשו חז"ל במסכת 'חגיגה' (ג:): על הפסוק: "כמשמרות נטועים" ('קהלת' יב). 'מה נטיעה זו פרה ורבה, אף דברי תורה פרים ורבים'. "אדמה" - לומר שכל המאדים פניו בעמל ויגיעה על דברי התורה, הרי היא מתקיימת בידו. דאז"ל: "אין דברי תורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה" ('גיטין' נז:). "תמימה" - כמו שאמר דוד המלך ע"ה: "תורת ה' תמימה משיבת נפש" ('תהילים' יט).

"אשר אין בה מום" - היא התורה. כמו שאמר שלמה המלך ע"ה ב'משלי': "אין בהם נפתל ועקש" ('משלי' ח). "אשר לא עלה עליה על" - הוא רומז למה שאמרו חז"ל על הפסוק ('שמות' לב): "חרות על הלחת" אל תקרא "חרות" אלא חרות. שאין לה בן חורין, אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" ('אבות' ו).

"ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (יט ב)

כתב רש"י: "אדמה תמימה" 'שתהא תמימה באדמימות. שאם היו בה שתי שערות שחורות פסולה'. מבאר הרע"ב: שמה שכתב רש"י ששערות שחורות פוסלות, אין הכונה לשחורות דוקא. שהרי אף בשאר צבעים נפסלה. אלא שבא לחדש כלפי המבואר במסכת 'נדה' (יט:). שהצבע השחור בא מן האדום, אלא שלקה האדום ונתהפך לשחור, לכך היה מקום לטעות ששערות שחורות לא יפסלו, שהרי עיקרן ותחלתן

היו אדומות, לכן הדגיש רש"י בדבריו שאפילו שערות שחורות פוסלות. וזה מדרכי התורה, כמו שהעכו"ם אינו מקבל טומאה וזוהו של העכו"ם טהור, כי הטומאה אינה נמצאת אלא במקום שיש קדושה ואכמ"ל. ועיין עוד ב'אור החיים' הקדוש שהאריך בארוכה בתחילת הפרשה לבאר טעם הדבר.

"והזה הטהר על הטמא" (יט יט)

כתב רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא' לבאר: מדוע נכתבה תיבת "הטהר" חסר האות וי"ו, לפי שאין צריך שיהא טהור ממש, שגם הטבול יום כשר לפרה.

"ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעינים" (כ א)

כתב רבנו מאיר שמחה בספרו 'משך

חכמה: דע כי הברכה אשר חפץ ה' ובסבר פנים יפות, אינה מהוללה בכמותה, אלא באיכותה, כי זה ענין יותר נשגב ויותר נאה, כמו אשר במעט המזון יושבע רעבונו, כנאמר: "ונאכלתם לשבע" ('ויקרא' כה).

ואמרו חכמינו ז"ל: 'אף בתוך המעים תהא בו ברכה'. ולכן אמרו חז"ל (ע' זוהר מדה"נ פ' תולדות דף קלו ר.ח.ק): 'לא נתקררה דעתם של ישראל, עד ששמעו: "ונאכלתם לחמכם לשבע" ('ויקרא' כו)'.
ואם יאכל האדם מזון היוצא מידו של הקב"ה, הוא אושר נפשי ומזון רוחני, כאשר הפליאו חז"ל באכות המן היורד מן השמים וקראוהו: "לחם אפירים" ('תהילים' עח). ואמרו שהוא לחם שמלאכי השרת אוכלין. ולכל אחד היה נאכל לפי שלמותו. כמאמרם במסכת 'יומא' (עה:): 'צדיקים אוכלין אותו בשלוה, רשעים אוכלין אותו ודומה להן כסילויין (קוצים)'.
ולכן אילו לא שינו את מאמר ה', היתה הברכה שורה גם במים, באכות השתיה. ובשתיתם היה ענין נפשי אשר בזה היו נבדלים משתית הבהמה. לכן בצווי ה' נאמר: "והוצאתם לחם מים" ('במדבר' כ) ולא כתוב: "מים רבים" (וגם בפרשת 'בשלח' לא נזכר) וגם כתוב בצווי: "והשקית את העדה ואת בעינים", תיבת: "ונאת" הפסיקה את המקרא (כמבואר בב"ק סה. עה"פ: "ונאת אשמו" - 'ויקרא' כה) לפי ששתיתם תהיה נבדלת משתית הבהמה. אולם כאשר לא עשו כצווי ה' במדויק, נכתב: "ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעינים" שניהם שוו בשתיה. והברכה היתה רק בכמות ולא באכות.

"ונצעק אל ה' וישמע קולנו" (כ טז)

הביא רש"י דברי חז"ל שהובטחנו בהבטחה מיוחדת בברכה שנאמרה ע"י יצחק אבינו ליעקב אבינו: "הקל קול יעקב", שאנו צועקים ונענים. ואחז"ל במדרש ('ויקרא' רבה י ה):

ליי!!!
 אמר לו הנעלב בחרי אף: "כל השנה לא באת כלל לפייסני ועכשיו הופעת לשטות בי?! צא מכאן תיכף ומיד, אין סליחה, אין מחילה ואין כפרה!"
 והנמשל רבותי: רבון העולמים עומד כל השנה ומצפה לבניו שיבואו לפייסו, ראש חדש אלול הגיע ועדיין אין איש בא, בראש השנה עדיין אין את הדביקות הדרושה לכך והנה מגיע היום הקדוש יום הכפורים, ליל כל נדרי, מעמידים חזן עם משוררים, כשהוא פוצח פיו ברינה: "על כולם".... ונעריו חוזרים אחריו: "כו-כו-לם-לם".
 "אלוק סליחות" והם אחריו: "חות-חות-חות". "סלח לנו!" עונה לו בס: "ל-נו-נו-נו". "מחל לנו!" והם אחריו: "ל-נו-נו-נו". ואני אומר לכם יהודים יקרים, צריך לעמוד ולומר פשוט בלב שבור: "אלוק סליחות! אוי, סלח לנו, אוי, מחל לנו, אוי, כפר לנו על כל עונותינו". ■

שניצח הצד שתמך בחזן המחודש ונעריו.
 באותה שבת 'שובה' הוזמן המגיד מ'בריסק' רבי אליקים געציל לוויטאן זצ"ל לשאת את דבריו. ופתח המגיד במשל: בעיר אחת רבו ביניהם שני סוחרים, כשלאחר דין ודברים, הטיח האחד בשני עלבון קשה ביותר. והיה הרוגז שרוי ביניהם זמן רב. הגיעו ימי ערב ראש השנה, צפוי היה שהמעליב יבא לפייס את הנעלב, אולם לא הגיע. עשרת ימי התשובה גם הם חולפים ביעף ועדיין לא ניכר זכר לפעמי רגליו של המעליב.
 הנה הגיע גם עת סעודת המפסקת, הנעלב לבש כבר את הקיטל המיוחד ליום הקדוש ולפתע הופיע לו המעליב בלוויית כמה נערים, כשהוא מנצח עליהם בהוראת אצבע ופוצח ברינה: "רבי יוסף חיים! חיים! חיים! והנערים חוזרים אחריו בקול זמר: "חיים! חיים! סלח, סלח סלח, סלח ומחל, לי לי

שהתפילה עושה מחצה. אמנם יש להדגיש כי הדברים אמורים רק על התפילה הבאה מעמקי הלב בכונה הראויה. וכמש"כ ה'חזון איש' באגרת: שכל שלא יצא חובתה מצד הלב, לא עשה גם במעשה מאומה. והגרש"ז אויערבאך זצ"ל כותב בתשובה: שחושש לומר שהמתפלל בלא כונה, אין זה קיום מצוה כלל, אלא בהגדרת מתעסק בלבד.
 וק"ו שאין התפילה כאמצעי בעלמא לספוק תאוות מוזיקליות שונות. ומסופר: שפרצה מחלוקת קשה בעיר 'בריסק' בין גבאי בית הכנסת הגדול, כשחלקם מצדדים לבחור בבעל תפילה ליום הכפורים, את השמש הראשי שהיה יודע פרק בשיר, מטופל בבנים ואף יראתו היתה קודמת לחכמתו. וחלקם חפצו דוקא בחזן הייברמן מדרוהי שנלוו אליו ארבעה משוררים והיו מפליאים עד מאד ביצירותיהם המדהימות. המחלוקת החריפה עד

לאור דרישת הקהל המבצע ממשוך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
 1 אנצקלופדיה 100 ש"ח
 ספרית 'שופר' 520 הרצאות
 (13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח
 כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח
**חלוקת קלטות טייפ ווידאו
 חינם במשרד**
לע"נ הרה"ג יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-677779
WWW.SHOFAR.NET
 ט.ל.ח

שו"ת חברותא

האם מותר למנות לתפקיד, הנשוי לגויה?

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: יהודי הנשוי בנשואין אזרחיים עם אשה נכרית שלא התגיירה מעולם, האם מותר מבחינה הלכתית למנותו לתפקיד של מנהל אדמיניסטרטיבי של קהלה יהודית?

תשובה: כתב בשו"ת 'יביע אומר' (ו - חו"מ ג): הרמב"ם (מלכים' א ז) כתב: 'כשמעמידין מלך... הרי זה זוכה לו ולבניו עד עולם שהמלכות ירושה היא, שנאמר: 'למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל' (דברים' יז). ולא המלכות בלבד, אלא כל השררות וכל המינויים שבישראל הם ירושה לבנו ולבן בנו עד עולם. והוא שיהיה הבן ממלא מקום אבותיו בחכמה וביראת חטא. היה ממלא ביראה, אע"פ שאינו ממלא בחכמה, מעמידין אותו במקום אביו ומלמדים אותו. וכל מי שאין בו יראת שמים אע"פ שחכמתו מרובה, אין למנותו למינוי מן המינויים שבישראל'. וכ"כ בספר 'החנוך' (מצוה תצז).

[והוסיף: 'ולא עוד, אלא שראוי לשנאתו ולהרחיקו. ועליהם אמר דוד: "שנאת כל פְּעֻלֵי אֲנִי" (תהילים' ה)].
והנה, איסור ביאת עכו"ם בפרהסיא, הוי מהלכה למשה מסיני וכמ"ש בע"ז (לו:): 'גזרו על בנותיהן, משום דבר אחר' (עבודה זרה). ופריך: 'בנותיהן, דאורייתא היא! דכתיב: "ולא תתחמנן בם" (דברים' ז) וכו'. ומתרצת הגמרא: מ'דאורייתא, אישות דרך חתנות. ואתו אינהו גזור, אפילו דרך זנות'. ופריך: 'והא ישראל הבא על העכו"ם, הלכה למשה מסיני היא? דאמר מר: "הבועל

ארמית קנאים פוגעים בו" ! ומשני: 'מדאורייתא בפרהסיא וכמעשה שהיה (של פינחס שהרג לזמרי) ואתו אינהו וגזור, אפילו בצינעא. בצינעא נמי, בית דין של חשמונאי גזרו! כי גזרו בית דין של חשמונאי, ביאה. ואתו אנהו גזור, אפי' יחוד'. ע"כ.

וכ"כ הרמב"ם (פי"ב מהלכות איסורי ביאה' ה"ד): שאיסור ביאת עכו"ם בפרהסיא, אסורה מהלכה למשה מסיני.

ומבואר בסנהדרין' (פב.), שאם לא פגעו בו קנאים, חייב כרת מדברי קבלה. דכתיב: "בַּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נַעֲשֶׂתָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלַם כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהֵב וַיַּעַל בַּת אֶל נָכֹר: יְכַרְתֶּם ה' לְאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה" (מלאכי' ב).

וז"ל הרמב"ם (פי"ב מהא"ב ה"ו): 'לא פגעו בו קנאים ולא הלוקהו ב"ד, הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת. שנאמר... הנה למדת שהבועל נכריה, כאילו נתחתן לע"ז. שנא': "וַיַּעַל בַּת אֶל נָכֹר" ונקרא מחלל קדש ה'. וכתב עוד בהלכה ז: 'עון זה, אע"פ שאין בו מיתת ב"ד, אל יהי קל בעיניך, אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו, שהבן מן העריות בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב, אע"פ שהוא ממזר והבן מן הגויה, אינו בנו, שנאמר: "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵהוּ מֵאֶחָיו" (דברים' ז). מסיר אותו מלהיות אחרי ה'. ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילנו הקב"ה מהם ולשוב מאחרי ה' ולמעול בו'. עכ"ל.

והנה מרן ה'כסף משנה' (בפ"ה מ'יסודי התורה' ה"א) הביא מ"ש ה'נמוקי יוסף'; דדוקא עכו"ם הבא על בת ישראל לא הוי בכלל גילוי עריות, אבל ישראל הבא על עובדת כוכבים, בכלל עריות חמורות היא, 'ויהרג ואל יעבור. דהא

זימנין דמחייב מיתה עליה, דקנאים פוגעין בו. ואם לא פגעו בו קנאים, חייב כרת'. ע"כ.

וכתב ע"ז ה'מעיל שמואל' (בלשונות הרמב"ם דכ"ב רע"ד): 'וק"ל; דהא הני מילי בפרהסיא דאיכא חלול ה', אבל בצינעא לא מחייב כלום. ואפשר דבצינעא נמי חייב כרת, דאיסורא מיהא איכא'. עכ"ל.

ומבואר להדיא בדברי הרמב"ם בספר 'המצוות' (מצות ל"ת נ"ב) וז"ל: 'הבועל ארמית, כשבא עליה בפרהסיא, כל מי שיהרגהו והוא דבק בעבירה, הנה קיים העונש כמו שעשה פינחס לזמרי. וכן אמרו: 'הבועל ארמית קנאים פוגעין בו'. אבל זהו בתנאים שאמרנו; והוא שיבא עליה בפרהסיא ובשעת מעשה. וכמעשה שהיה. ואם לא עשה כן בפרהסיא, או שפירש ולא פגעו בו קנאים, הנה הוא מחויב כרת, שנאמר: כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהֵב וַיַּעַל בַּת אֶל נָכֹר: יְכַרְתֶּם ה' לְאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עַר וְעִנְיָה" מכלל שהוא בכרת'. עכ"ל.

ומכל זה סיוע למ"ש הגאון הב"ח באה"ע (טז) ע"ד הרמב"ם שהובא ב'טור' שם: שבודאי שהעונש של כרת, הוא בין בבא עליה בפרהסיא, בין בבא עליה בצינעא, שכיון שלא עשו בו דין למטה, עושין בו דין למעלה. ע"כ.

וכאן, שהיא נשואה לו בנשואין אזרחיים ומיוחדת לו כבעל ואשה, לעיני כל העם, נראה דחשיב כפרהסיא, שאסורה מן התורה ובכרת קיימא לכ"ע. וכמ"ש כיו"ב בשו"ת הרשב"ץ ח"א (ס"ס קנח), שכל שהדבר ידוע לעשרה מישראל חשיב כפרהסיא.

ואיך יתכן להעלים עין מכל זה ולמנותו כפרנס על הצבור?! (וראה בשו"ת 'אגרות משה' ה חאו"ח יא). ■

הרב זכריה יצחק שלישי
קריאה בתימנית של פרשיות התורה בנוסח שאמי ובלדי
ביתן להשיג במשרדי ישופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-677779

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי כט' תמוז 21.07.09
ציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי ככליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

11:00	מידון
12:00	עמוקא
14:00	מלון כינר
15:30	מלון כינר
17:30	טבריה

קבר רבי שמעון בר יוחאי זע"א
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זע"א
ארוחת צהרים כיד המלך
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א
קבר רבי מאיר בעל הנס זע"א

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!
ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

יעמדו על הברכה

שמחה בת רגיין
נאור בן נעמי
לרפואה שלמה
והילדים: אריאל
ונאלי בני שמחה
לפרנסה
והצלחה בכל
ותשובה אמיתית

סבטלנה שרה בת תמרה לרפ"ש
ובריאות הנפש והגוף ושתהיה אשת
חיל ושיצאו ממנה כל הרכאוונות

למשפחת שורץ ולכל הילדים
והנכדים הצלחה בכל מעשה ידיהם

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 1982

כתר חרסינה 570 ש"ח

- ◆ שתל 1.490 ש"ח
- ◆ תותבת גמישות ללא וזים 2.990 ש"ח
- ◆ ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב סינת הרב קוק
052-8448443 ◆ 03-5794757

"וקווי ה' יחליפו בוח"

אופס משפחות מדהים עם הרב לסרי כל השבוע

במלון "גולדן טאוור" באשקלון
בתאריכים כ"ו - ל' באב 16-20/08/09 למנינם
חצי פנסיון+קפה ומאפה, שתיה חמה וקרה חופשית כל היום.

והעיקר:
תוכניה עם טובי המרצים והאומנים
הרב לסרי מרצה בכיר ב"ערכים"
הרב פנגר "מהודו עד ברוך שאמר"
הרב זמיר כהן מרצה בכיר "בהידברות"
הרבנית אביבה ויסמן "אשת חיל
שמחה זאת את" ועוד...

ואת הילדים לא שכחנו... מתנפלים תעלולן דוד המקיין תיאטרון גובות ועוד...

אמישה ימים של אוויה משפחתית ואידוש כאוות
באווירה איכותית ומרעננת ברוח יהודית אמיתית.
הנופש יערך במלון "גולדן טאוור" באשקלון
בו תוכלו ליהנות מאדריס מאודשים ומרזואים, אוכל
משובח כיד המלך בהשגחה מעולה וצמודה, בריכות
שמים ואו"ף רחבה נפרד.

תוכנית ערב
מדהימת
המסר
מיוחדת
ולד הפלא

הזופ הזולה
בהצלחה אדשה

המסר אורי שבא

לפרטים והזמנות: מלכי 054-9787094 / חלי 050-4146863

להרויח בגדול! בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*
ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ה'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלוקה
בנק	סניף	בנק
2 3 9 2	אסמכתא / מס' מזרה של הגלגוח בחברה	קוד מסוד

נתון/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הנ"ל בסכומם, בנין תרומתי ל"שומר" בסכומים ובמועדים שיוצגו/א לכם מודי פעם בפעם באמצעי מנטרי, או רשימות ע"י "שומר" כמפורט מטה ב"פרטי הרשאה".
 2) ידוע ל/ינו כי, א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מפורטת/מאתנו בכתב לבנק ול"שומר" שתכנס לתוקף, וים עסקים אחד לאחר מכן הודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אזהרה/נחיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב לפחות יום עסקים אחד לפני טעם החיוב. ג. אזהרה/נחיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר משנתיים ימים ממועד החיוב, אם אזהרה/נחיה לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו. 3) ידוע ל/ינו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. 4) ידוע ל/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח ל/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. 5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוען. 6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, וודיע ל/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7) לא לאשר ל"שומר" בסמך המחובר לזה, קבלת הוראות אלו מפי/מאתנו.

פרטי הרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבע מנת ל/נו ע"י "שומר" ע"י תוספות לביטולם.
 2. פרטי החיוב וסמן כחשבת העתא/הן.
- לחייב בתאריך: _____
 20 לחודש _____ 30 לחודש _____
 פרטי החיוב בעל/י החשבון _____
 זכאות ליחיד \$ 28 _____
 זכאות לזוג \$ 56 _____

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שומר" עליך לשלוח את המוטב ל"שומר" ת.ד. 2711 בני ברק. טל: 03-6777779